

יום אלים

עתו ליתמי ועובדי אניות משא אל-ים. טאט. בע"מ • גליון מס. 7 • קיץ תשכ"ד • יוני 1964

נתיבים רחוקים

א/ח „טרד“ — הטעינה מטען של דגנים בגולף המיועד לצפון אירופה. משם היא חוזרת לגולף לשם טעינת מטען דגנים המיועד לחיפה. זאת תהיה הפלגת הבכורה של האניה לחיפה.

א/ח „הר כנען“ — הפליגה מהגולף עם מטען של דגנים המיועד לחיפה. אחר גמר פריקתה היא חוזרת לגולף להטעין מטען המיועד ליפן. לאחר גמר פריקתה ביפן תחזור לארה"ב שם תימסר בחכירת זמן להפלגה מארה"ב לנמלים בים התיכון.

א/ח „הר כרמל“ — הטעינה בהתחלת יוני מטען של תירס בסנט לורנס המיועד לדנמרק. היא תחזור לגולף לשם טעינת מטען דגנים המיועד לחיפה.

א/ח „הר גלבוע“ — הטעינה מטען של 526 גיפסים בחיפה המיועדים לקר לומביה. משם היא מפליגה לגולף או לחוף הצפון מזרחי של ארה"ב ותימסר בחכירת זמן.

א/ח „הר גלעד“ — הפליגה מיפן בסוף מאי לפורמוזה. משם היא תבצע כמה הפלגות הלוך ושוב מפורמוזה ליפן עם מטען של דגנים קפואים.

א/ח „הר רחוק“ — פירקה בסוף מאי מטען של פרי הדר באירופה הצפון נית. שם הטעינה 256 מכוניות לפירקה בבולטימור, ארה"ב.

א/ח „הר סיני“ — הטעינה מטען של דגני נים בגולף המיועד לפולניה. משם מפליגה להמבורג לעלות על המב"דוק לשם ביצוע „ניתוח“ התגדלה.

א/ח „הר תבור“ — הפליגה מדנמרק במחצית מאי בדרך חזרה לארה"ב לשם טעינת מטען של דגנים המיועד לדנימרק. לאחר גמר פריקתה היא חוזרת לארה"ב לטעינת מטען של דגנים המיועד לחיפה.

א/ח „תל אביב“ — הפליגה מניו-אורליאנס עם מטען של דגנים המיועד לאירופה הצפונית. משם היא תפליג לצי"ל לטעון מטען של עפרות המיועד ליפן.

מלב ים

אחד מקציני החברה, אשר חפץ בעילום שמו שלח לנו את צמד השירים הבא. אשר אותם שמחיים אנו לפרסם כאן.

השחף

במשק כנפי צחור מול זיו של חמה
ירחף לו השחף בלי קול, בדממה.
ספינה תפסל לה נתיב בין גלים
בתוך סער חותרת אל חוף מבטחים.

*

שוכל קצף יכסיף מול אופק רחוק
קולות מלחים: מי בשיר, מי בצחוק,
נאמן לספינות וצוותות במסעות
פרושות כך כנפיו, ובלאט הן נעות.

*

והיה ותשלח לחמדך על פניים
מיד קול כנפיו ישתק ונדם,
וכחץ הנורה מקשות ציידים —
המימה תצלול אז דמותו ממרומים.

*

לעת ערב האופק יבהיק בנוון אדמדם
בערסל ישכב המלח לא ניס ולא נס
יהרהר על ביתו, על בנים, על אשה,
עדיין ישמיעו כנפיו של השחף אוושה...

לימאנין ליל

לגליוננו זה אנו קוראים „גליון הקיץ“. אין הוא קשור להג מסויים ולא למועד המבקש לעצמו ציון מיר. זהו סתם גליון של חול, הממשיך לעת קבועה את רצף קודמיו.

שעה שאנו מציינים אותו כ„גליון קיץ“, אנהנו יודעים כי קיימת אפי שרות שאהדים מכב יקבלוהו דווקא בחורף. לא מפני שהתאהר משלוהו ולא משום שקשה היה לו להשיגכם סמוך להדפסתו. פשוט, מפני שאתם נמצאים הרחק-הרחק מאתנו, בחלק תבל אחר, שם כבר הלף הקיץ וטרם חזר...

אפשר שמהרימחרתיים כבר תני טשו — אתם הרחוקים — את ממלי כת החורף ושוב תימצאו שריויים בתחום הקיץ. זוהי ה„פריבילגיה“ המיוחדת שלכם. זה הייחוד השמור לאנשים הגומאים מרחקים ארוכים תוך זמן קצר; המרימים ומשליכים עוגנם בתכיפות; אלה שלעולם מצויים בתנועה מתמדת.

לאלה מכב, הרחוקים, אשר יפתי הו גליון זה שעה שספינתכם מצוייה בתחום החורף, אנו שולחים ברכת קיץ חמה ממולדתם.

המערכת

אתך, נערה...

הו העלמה, התדעי כיצד מצאתיני?
ועתה, התבני איכה בדד עובתיני?
מצאתיני תועה בדרכי החיים, רכון ראש
ותכלית כל חיי לא היתה אלא יין ותירוש...

*

אטמתי אוני משמוע דברי הבל על אסור ונותר
מי הם הכסילים ילמדוני פרק בהילכות המוסר,
ואת אמרת רק חלילה לנו מלחשוב
אוי לכסילים עת יבדילו בין רע לבין טוב.

*

ואתך, נערה, קרן אור וזיק של תקוה הניעו
ואותי — ממדותי הרעות, מתירוש ויין הניאו.
עובתיני, והרכינו ראשם צמרות הברושים
ועתה, תכלית החיים — השתכרות עד אבן
החושים...

ביתנו

בבית משפחת עמר מצאנו תצלום גדול התלוו על קיר חדר-הארוחים. מן התצלום נשקף דיוקנה המרשים של האייה -תל"אביב", עליה משרת כמכונאי יצחק עמר. חלק מבני המשפחה הסתדרו כדי להצטלם על רקע התמונה הזו. הם הצטערו להודיע לנו כי האבא והאמא אינם כרוגע בבית וכי הסבא הובל לבית הכנסת בידי הנכדה - אחת מאחיותיו של יצחק. נותרו לנו רק הסבתא וכמה מאחיו ואחיותיו של יצחק. הדורשים בשלומנו והמבקשים למסור לו ד"ש גם מה משפחות מלכה. נבאי וחרוט (מימין).

מסם מינו והלכו לביתה של משפחת סיני. שם מתגורר. בעת שהותו בארץ, הכלכלי הראשו של "הר"מון" מנשה שם טוב. בעלי הבית, עליזה ושלמה סיני, ביקשו למסור למנשה שם טוב כי הם מצפים לראותו במי הרה וכי הילדים ניצח. אורה ויוסי מתנעי נעים אליו מאוד (באמצע).

בביתו של קד"סימון אמרים מרקוביץ מנשנו את אמו ואת אחיו. למותר לציין כי בני משפחתו מתגננים אליו ומקווים מאוד כי שלומנו טוב. אחיו ביקש כי נמסור לאפי רים שהוא מבקש את הרובה שלו. לא שאלנו הרבה שאלות ואנו מעבירים את הבקשה כמות שהושמעה באווונונו (במינה למעלה).

כדי להגיע לביתו של הקצין השלישי רם זמבורסקי, המשרת על "הר רמון", טיילטלנו עצמנו לעיר המרדסים רחובות. הספקנו להגיע לשם ממש בשעת"האפס, שכן אמו של רם עמדה ערב נסיעתה לחו"ל - לבקר את קרוביה ברוסיה. היא ביקשה למסור לבנה רם את ההודעה הבאה: אחיך דני (אף הוא יומאי!) נמצא אמנם בארץ, אך איננו בבית. מעסיקה אותו נערה אחת מדרום-אפריקה, שהגיעה ארצה באופן מיוחד כדי להתראות אתו.

האת שמעון ביקש למסור: ד"ש חם מאחיו האוהב אודך! האח דב ביקש למסור: אני מתנענע אליך ומצפה לראותך בקרוב! נביתת-שלום הוסיף כלב המשפחה שקוראים לו צוקי (למטה).

זדקור על...

אלטר
|||

אילת-השחר וכשפרצה מלחמת-העולם הת-
גייסתי ל... באפס". כשהשתחררתי מהצבא
הבריטי התיישבתי בנהריה ושם הבית שלי
עד היום. עבדתי כטבח בבתי-מלון. כש-
פרצה מלחמת-השחרור הייתי קצת מעל
גיל הגיוס, אבל בכל זאת התגייסתי. הייתי
טבח בחיל-האוויר.

אני הטבח הראשון של חברת "אליים"!
הוא מצויר בגאווה — ב"1953 כשהח-
ברה התחילה לפעול במסגרת הנוכחית
שלה עליתי על "יפו". עברתי כמה אניות
וכשהגעתי ל"הר-כרמל" עשו אותי עוזר
כלכל-ראשי. אחר כך עברתי ל"תל-אביב"
הישנה בתור כלכל-ראשי. זו ההיסטוריה
שלי כימאי.

כלכל ראשי וולטר לון

אנחנו ימאי ספינות-הגור, המגיעים
לכל מיני מקומות מרוחקים, משמשים לא
פעם שגרירים בלתי-מאומנים של מדינת
ישראל — מצטחק יהודי שבתעודת
הזהות שלו כתוב ששמו ואלטר לון. כך
כתוב בניירות הרשמיים אבל שהכל מצי-
רים אותו כ... זפל": כלכל ראשי שלאחר-
נה שרת על "הריגלעד".

אנחנו שליחים שלא עולים למדינה
אף פרוטה — מצויר זפל ומחליק על
גלי שער הצהבהב-אפור, כשהיוך של
הכרת-ערך זורח מעיניו התכולות-אפורות.
עיניים שכבר ראו הרבה הרבה נמלים
והמון מיים.

אתה מבין, — הוא אומר — אנחנו
אמנם ימאים, אבל יש בינינו הרבה אנ-
שים שההשכלה שלהם איננה מתחילה
ואיננה נגמרת בענייני ימאות. אז כשאנו
באים לאיזה עיר שיש שם ארגון ציוני,
תופשים אותנו לאיזה "מיטינג", או לערב
של שאלות ותשובות על ישראל. אנחנו זר-
כים להמון קומפלימנטים. המארגנים אומ-
רים לנו כי אנחנו הכי טובים שהם מק-
בלים. טפני שאנחנו לא מקצועיים בעסק
הזה. התעמולה אצלנו לא בדם ומפני כך
אנחנו אומרים את האמת ולא עושים כל
מיני קישוטים. וזה משכנע את המאוינים
יותר מכל דבר אחר.

אתה רוצה לדעת מי אני? — מצטחק
הכלכל הראשי — טוב, אני אספר לך
באופן טלגראפי: שמי הוא ואלטר, אבל
כולם קוראים לי זפל. זה כינוי מהילדות.
אני ייקה. אתה שומע את זה מהאקסנט
שלי, נכון? לפני חמישים ושבע שנים
נולדתי בנירנברג. אגיד לך את האמת —
לא הייתי ציוני. באתי לארץ-ישראל מפני
שהיטלר נתן לי בעיטה ב... נו, אתה יודע
איפה הייתי כמה שנים חבר קיבוץ

העבודה הזו עוזרת לי מבחינה כלכלית
ויחד עם זה גורמת לי הנאה. זה המקצוע
שלי ואני משתדל לקבל ממנו את כל
ההנאה. להיות הרבה חודשים על הימים
ורחוק מהבית זה לא תמיד פשוט וקל.
יש לזה חסרונות, אבל מצד שני הרבה
יתרונות.

*

כלכל ראשי זפל איננו סובל מבידודות
הנכר מפני שהוא אוהב לראות מקומות
חדשים ולפגוש באנשים חדשים, לקשור
אתם יחסי ידידות. בשעות הפנאי הרבות
על הים הוא בולע ספרים — ספרות יפה,
ספולאריה. בחופשות הקצרות בנמלים
הרחוקים הוא הולך לראות מקומות ולפ-
גוש אנשים.

אני מתרחק מרובעי-הנמל, — הוא
מעיד על עצמו — את הכסף שאפשר לפזר
שם בשפע אני שומר למטרות טובות
יותר. אני הולך אמנם ל"בארים", אבל
לכאלה מסוג שקט, שאליהם באים אנשים
רגילים ולא רדוקא ימאים. בצורה כזו
רכשתי לי המון ידידים בכל מיני ארצות.
יהודים וגויים. אני שומר אתם על קשר
מכתבים וכשאני מגיע ארצה אני שולח
להם משהו — אלבום תמונות מנופי הארץ,
או משהו כזה. בהשפעתי באים כמה מהם
לטיול בישראל. פעם התיידדתי עם משפחה
שויצרית ומאו הם היו כבר בארץ שלוש
פעמים! הם מתארחים בביתי ואשתי מטפ-
לת בהם כמו בקרובי-משפחה. הם הפכו
לא רק לידידי המשפחה, אלא גם לידידי
ישראל. הם מתפעלים מאוד מהארץ שלנו
ומשתגעים אחרי הנוף שלה.

*

זפל הוא ימאי השמח בחלקו. הוא איננו
מתאונן על ניתוק מהחוף, על בדידות בנ-
כר, על שעמום בנסיעות ממושכות.
אני אמנם כלכל-ראשי, — הוא אומר
— אבל כשאני גומר את העבודה שלי
ואין לי משהו מיוחד לעשות, אני לא
מתבייש להכנס למטבח ולעזור בבישול.
אני גם לא מתבייש לקחת מטאטא או
סחבה ולעשות נקיון.

בידידות? — הוא מחייך — אין דבר
כזה! בכל מקום יש לי חברים. על האניה
וכמעט בכל נמל. בכל עיר שכבר היינו
בה כמה פעמים יש לי תמיד בית שאני
יכול להכנס אליו ולשבת בחוג משפחה.
ואם לא — אני מטייל ופוגש בידידים
חדשים.

נמלים עתיקים בארץ

מפרצי אכזיב ומענניו הטבעיים, המר גנים על ידי חומות-סלע, משמשים כיום לרחצה ודייג-חובבים בלבד. בין יתר תכניות הפיתוח קיימת גם אחת האומרת

מפרץ אכזיב

איכזיב בצפונה של המדינה, קילומטרים מספר לפני גבולה הצפוני שבראשיהניקרה, נפרש מפרץ מסולע וציוור, שרבים בו השוניות, בריכות הסלע הטבעיות ומפרצי-משנה קטנים. מעל המפרץ שסלעיו כהויים, מתרומם תל של חורבות-למחצה ובו שרידי מיבנים קשתות ומפתח של המסגר.

אכזיב היתה העיר האחרונה בגבולותיה הצפוניים של ארץ-ישראל ושימשה היץ בין הארץ המקודשת לבין ארץ העמים הזרים. תושביה עסקו, בין היתר, בציד הלונות-הים ובהכנת תכלת וארגמן — ייצור שנודע לו ערך כלכלי רב כחי אבר-חינו.

העיר שימשה תחנה חשובה בדרך-הים (ויא-מאריס) וחשיבותה היתה, אי-

בדרומה של תל חורבות ושרידים זה נשפך נחל-אכזב (הקרוי נחל-איכזיב בעבר) וממנו והלאה משתרע מפרץ של חול בהיר ונקי, שעליו גוהר כפר-נופש של מועדון הים התיכון הצרפתי. כאן היא אכזיב, שעל יסודותיה הקדור מים הקימו הערבים כפר וקראו לו אי-זיב. בעת מלחמת-השחרור נכבש כפר זה על ידי צה"ל. תושביו נסו ובתיו ננטשו. כיום הוא משמש כאחת האטרקציות של חוף הגליל המערבי — בשל קסם מפרציו ומרי-אהו האכזוטי. קיימות תכניות להפוך אותו למקום נופש ובידור גדול, תוך ניצול חופו ושרידי מיבניו, המשווים לו מראה בלתי-רגיל.

מפרץ יפה הם ומוגן זה קסם עוד לקדמונים. כבר בתקופה הכנענית הרחוקה הוקם בו ישוב ונקבע שם נמל. אכזיב היתה בתחום נחלת שבט אשר, אולם בידי בני השבט לא עלה לרשתה והיא היתה למס לכנענים — כלומר: לאנ-שי צור וצידון, שהיו יורדי ים מנוסים (ראה ספר יהושע י"ט, 29; שופטים א',

(סוף מעמ' 4)

זפל. משוגע" אחרי אופרות. השמחה הכי גדולה שלי. — הוא אומר — זה כשאנו עוגנים באיזה נמל אירופי. אז אני מחפש איפה נמצאת האופרה הכי קרובה. לא איכפת לי שזה לא הרמה של ה"לה" סקלה". העיקר שתהיה אופרה. זה החול-שה שלי.

כשפגשנו את כלכליראשי זפל הוא היה שרוי בחופשה. אחרי תקופה ממושכת של הפלגות למרחקים, אחרי תשעה-עשר חודשים רצופים שנעדר מהארץ ומביתו, כשסיפר לנו את סיפורו היו מבטיו נוד-דים טפעס לפעם אל החלון הגדול של החדר בו ישבנו. בחנו את החלון כדי לראות מה מושך שם את מבטיו, ואז הבנו: מבעד לחלון קרץ הים — כחול, רוגע, מלא קסם.

להפוך את שטח הנמל הישן למעגן של סירות ספורט וטיול.

מול אכזיב מבצצים מתוך הים שני איים. האחד נקרא אי-אכזיב, המרוחק כ-3 ק"מ מהחוף ומידותיו הן 100×50 מטר. האי השני נקרא אי-שגביון (על שם שגביון, שהיה ראש בית הכנסת באכזיב בימי רבן גמליאל) ומידותיו הן 250×100 מטר.

שני איים נוספים מצויים מצפון לאכזיב. האחד נקרא אי-נחליאלי, המרוחק כ-1 ק"מ מהחוף. הוא נקרא כך על שם עוף הנחליאלי הדוגר בו. מידותיו הן 200×100 מטר. מצפון לו מבצץ אי-שחף, אף הוא במרחק של 1 ק"מ מהחוף. הוא נקרא כך על שם השחף-הכספי הדוגר עליו. מידותיו הן 100×100 מטר.

פוא, הן ימית והן יבשתית. בתקופת ההתייונות נקראה אכזיב אכדיפה ונת-קיימה בה קהילה יהודית, אולם מרבית תושבי העיר היו לא-יהודים. הצלבנים, שמרכזו שלטונם היה בעכו, ניצלו את נמלה של אכזיב לצרכיהם הצבאיים והקימו בו מבצר שנקרא „קסל-אי-חברט". מצודה אחרת הוקמה באכזיב בימי הביניים, ונועדה בעבר לשמירת הצטלבות דרך-החוף לצור עם „דרכי-הרוחב" לגליל.

בקרבת אכזיב נמצא הקיבוץ גשר-החוף, הנקרא לזכרם של 14 אנשי פלמ"ח, שנפלו בשעה פיצוץ גשר-הרכבת הסמוך, בתקופת המאבק נגד הבריטים (16 ביולי 1946). ליד גשר זה ומול חורבות אכזיב מצוייה אנדרטה גדולה לזכרם.

התאחדות הסופרים והיוצאים
 בישראל
 תל אביב-יפו
 תש"ל

"הר גלבוע" חול הר כדמל

זו לא אניה. בסוף גם הוא נהנה והושב: כפעם הבאה יהיה בשך שר"י אחר בשביל למתוח ואז גם אני אשתתף אתם...

יום רביעי 13 במאי שעה 11:00 בבקר. גב' טוני בן מוחא, יושבת על עמוד ברזל שבמזח. מיכאל בן השמונה מתרוצץ לידה. כבר אין לו סבלנות עד שיראה את אבא. ככה זה: הודשים אתה מחכה בספק, אבל ברגעים האחרונים כבר אין סבלנות. נו, מתי יצא הלאנץ אל האניה?!

הבעל והאב, ימין בן מוחא, הוא ה"בוסן" על "הר גלבוע". תשע שנים על הים.

איך זה גברת טוני? לא נמאס לך שהבעל יותר משהוא נמצא בבית — הוא חסר בו? אבל זו העבודה. אולי פעם יחסוך כסף ויפתח איוו חנות, אבל בינתיים אין לנו מספיק אפילו לקנות דירה טובה. אולי תמחיק מה שאמרת על החנות? אולי זה לא יפה? אתה לא חושב? טוב, תכתוב איך שאתה רוצה.

מתי כבר תגיע האניה של אבא? — שואלים טוני בן מוחא, ובנה מיכאל

מה אפשר לעשות? צריך להתרגל — מהפשים את הפרנסה וזה לא תמיד איך שרוצים. אבל באמת כבר התרגלתי. אני נשואה לו עשר שנים, מזה תשע — כמו שאמרת — הוא על הים. לפני כן היה בצבא ועוד הספיק לעבוד קצת בנמל.

כמה היה הכי הרבה זמן שלא ראיתי איתו? זה, פעם היה ניסע על הגולף שמונה חדשים שלמים ורק אחרי כן שב הביתה. פעם אחרת ניסע על אניה אחרת כמעט ארבע חדשים רצוף בלי לבוא

מה יש, גברת גולי בלסן? את חושבת שאין מה לאכול לבן שלך על האניה שלקחת בסל כמה תפוזים? את. אמנות אמנות.

הביתה. כמו שכתוב בספרים: השחפים כבר מבשרים על יבשה קרובה. יום יפה בשביל להגיע בו הביתה. אצל הסטאורולוגים בטח אומרים: היום נמצא בדרגה 5, ופירושו של דבר שהוא חלק כמו ראי. אמת, יום יפה, שמים בלי חתיכת ענן אחת. שלשום עוד שמענו ברדיו שגשמים טופפים מלוויס ברעמים ירדו בארץ. בחיפה. אמרו ברדיו, הזעיקו את הכבאים 8 פעמים. איזה מזל שהיום לא שלטום. אם ישך מזג האוויר כך, אולי ניקח בהג השבועות את האשה והילדים ונלך לטייל קצת בארץ. אולי ניקח את המכונית של הנגיס ונקפץ לטבריה, להתרחץ בכנרת. כבר מוטן לא הודמן. הילדים יהנו. ביחוד הממור הזה. דודו — שמת כבר לנסוע אתי בים ולא מבין למה אני לא לוקח אותו אף פעם...

הביתה. בוא נעשה השבון: אם נגיע לנמל ב"11 בבקר — עד שיעלה המסע ועד שנגמור לקבל את המשכורת כבר יהיה בטח שתיים ארבע. כבר לא יצא לעשות הרבה היום. אולי לשחק קצת עם הילדים. להשיב אותם וללכת עם האשה לאיזה סרט טוב. אף — כמה אני מת לראות סרט הנון. לפשוט את הבגדים המשומנים

מראה "הר גלבוע"

וללבוש את החליפה הטובה. שהאשה תשען על הזרוע. תסתכל בך בנאותה. כמו אומרת: "אח כמה טוב שבת, כבר נמאס לי ללכת עם החברות לקולנוע. הצגה ראשונה ולחזור תיכף הביתה מפני שההשבון של הביביסיטר כבר גדול. בוא נשתגע הערב..." ואתה תחייך אליה הייך גדול, תהדק אותה אליך, ותשיב לה: "בטח, מותק. למה לא? בואי נשתגע הערב. אחרי הסרט נלך ל"סקנדר". להרביץ ארוחה טובה ואח"כ נרקוד ב"דן כרמל", או באיזה בר אחר. לעזאזל ההשבון של הביביסיטר, שיעלה עוד כמה לירות".

הביתה. כבר רואים את הכרמל. איזה מזל שהיפה נמצאת בהר ורואים אותה מרחוק. לא נכנס לנמל. עמוט מדי — אומרים. נצטרך לזרוק עוגן בחוק. מה זה חשוב, בעצם? העיקר שהמשטרה והמכס יגיעו בזמן ונוכל לגמור הטרם הוה מהר ככל האפשר...

יום רביעי, 13 בחודש מאי. לפני חודש ושמונה ימים יצאנו מכאן לקורפוס כריסטי בטקסט. בשביל לקחת גרעינים. ככה זה עכשיו, כשאתה חושב קצת. מתברר שהימים באמת עוברים מהר. לא הספקת להגיד עשר פעמים "ג'ון קולינס" — ואתה כבר טוב בחיפה. זה גם תלוי אם האברה על האניה בסדר — והפעם, באמת היו בסדר, היה עם מי לדבר, לא היו בעיות. היה גם את מי למתוח קצת. אניה שאין בה איזה "ירוק" שאפשר למתוח אותו, כמה טוב —

ברנד אך ידון עם הקפיטן על אופן הפריקה והטעינה. היום יום רביעי, אבל האניה תצטרך לחכות בחוף עד יום ששי, עד שהוכל להחבר לצינורות היניקה העצומים של דגון, שיריקו אותה ממטען גרעיני. העיכוב נגרם בגלל אניה אחרת, שהקרימה את הר הגלבוע במריקה גרעינית.

בדרך הורה, מישראל — כבר היתה האניה טעונה בגייסים. המון גייסים. 526 חתיכות, מיועדים לקולומביה. בדרך תעזור באוגוסטה שבטיציליה לתדלק, ומשם היישר לקולומביה. תביאי, איה פקקי תנועה יכולים היו לעשות 526 גייסים. אם היו שמים אותם ביחד ברהוב הרצל, בקטע שבין רחוב הנביאים לבית הקרנות... אחרי שתגמור האניה את הפריקה בקולומביה, תוחקר לחברה זרה, לכמה חודשים, כמה? — עוד לא ידוע. אניות שעובדות בסחר יגדלו נידונות לאיחודאות עד הרגע האחרון.

הנה אנו מגיעים לאניה, עוד מעט ינשקו ירכתי הלנץ' לדופן, רואים את אבא? — שואל מיכאל בן מוחא, שלא מצליח לראות בעצמו מפני שכל האנשים הגדולים, הגורשים את הלאנץ', מסתירים לו.

בטח שרואים! — הנה הוא, עומד בראש הכנף, מסתבר, גם לו בער, כמו שבער להם.

מעניין מה הביא לי, — מהרהר אל נכון מיכאל הקטן, לבוסן? שלנו, ימין בן מוחא, יש יחס מיוחד היום. המשפחה באה לבקר, אז את ארוחת הצהרים מביאים לחא, אות, אות, אות! מה שתלוי על הקיר: החתיכות האלו בגודל הטבעי ובבגדים של היה אמנו! זה, כשכיל המוראל, אתה מבין? — אומר מוריס ואשתו מנחמת סן הצד.

שוף, שרירי ומדבר קצובות — כמו ש.בוסן? בעל סדרה צריך לדבר, הוא מספר: „הבוסן זה האיש שצריך להתעסק בכל הצרות שישים עם המלחים: משמעת, נקיון, סדר, לא תמיד זה נעים, אבל הפעם הכל הלך באמת הלק, החברה, פשוט, היו טובים ודבר כזה משנה את כל מצב הרוח בהפלגה“.

נבי גילי בלסן מחחבקת עם בנה מוריס, שזו לו התפלגה הראשונה

מאיפה לקחתן לב כזה גדול וטוב? אפילו הדעו שהבנים שלכם אוכלים את האוכל הכי טוב, בכל זאת תביאו לו משאו, כאילו אתן חושבות: מה שבטוח בטוח, אנו מוכנים להשבע, גברת בלסן, שלבנך מוריס יהיו עשירים התפוזים האלו יותר מכל התפוזים והאנשים שיש לו בקבינה על האניה...

מנבעת'נשר קשה לראות את הנמל, אבל אנו בטוחים שגם אם אפשר היה, לא היתה חנה רונצווייג מחכה שם לראות כיצד מתקרבת. הר גלבוע, והיתה נועקת לנמל כדי לא להחמיץ את

על הלאנץ' שיוכיל את הקרובים והנהלת החברה ל.הר'גלבוע

הלאנץ' הראשון היוצא אל האניה: מפני שהנפש כבר כלה לראות את דני, המכונאי השני של האניה, אחרי שנה ומשהו של גישואין — הדש וסמונה ימים של פרידה, זו תקופה ארוכה, ארוכה מאד...

הנה נסעס ללנץ', המתנווד בגלים הקלים שעושות הספינות האחרות המשוטטות בנמל, יבואו עמנו, טוני בן מוחא, וגילי בלסן וחנה רונצווייג הבלונדינית ועוד כמה קרובים שלא היו יכולים לחכות עד שהבנים והבעלים והאבות ירדו לחוף.

יבואו עמנו גם אנשי משרד החברה, במחסניה הגדולים של האניה רבוצות שכבית גרעיני'דגנים שהועמסו בקורפוס כריסטי, בדיוק: ארבע עשרה אלף 600 טונות, בתאיה, בחדרי המכונות והסיפון, נמצאים 36 אנשי צוות — מן הקפיטן ועד לגלי'בויי.

אריה ברכה, אהוד לודני וברנרד און יעלו ישר לחדרו של רבי'החבל שמואל יוזקאל וישבו לדון בעניני האניה.

טר ברכה, ראש מחלקת הצוות, ישמע מה בפי הקברניט על הצוות, האם היו בעיות משמעת? כמה עוזבים כמה נשארים? כל אחד מן הימאים המפעילים את האניה יוכה לדיון, בסופה של השיחה יוכל ראש מחלקת הצוות לדעת שהמיסה יירדו הפעם ולא יצאו להפלגה הבאה, מסיבות שונות, צריך יהיה לדאוג למחליפים.

טר למדני, מפקח טכני על אניות, אל יס', יברר מה מצבו של המכונות, שהות בנמל היא קודש לבדק חדר המכונות, הוא ישאל את הקברניט והמכונאי הראשי אם הכל דפק כראוי מבחינה זו, או שמא היו תקלות, האם אפשר להתעסק בעבודת נמל שיגרתית, בחדר המכונות, או שמא ישנם תיקונים מיוחדים ואם כן — האם יוכל הצוות עצמו לבצעם, או שמא צריך להזמין בעלי מקצוע מן החוף, ובהקשר זה: האם יודקו לחלקים מיוחדים מן החוף, או שאפשר להסתדר עם החלקים הנמצאים ממילא באניה?

לא נותנים לנו להמחין שעות בחוץ. גם למשפחות דואנים, שולחים את הכסף בזמן הראש שלנו שקט".
 ימין עוד לא יודע מה יהיה בעתיד. אבל בתכנון יש קודם כל דירה הנונה. הוא מאושר לעבוד ב"אל ים". טוב להיות קשור בחברה כזו — הוא אומר — יש להם יחס ליסאים. כשאנו ניגשים למשרד, אז עונים לנו כמו לבני אדם ולא זורקים אותנו.

בטווד שבחאים מתקיימות פגישות נרגשות. כבר דנים אנשי הנהלת החברה עם הקברניט על המשך הפעלת האניה. בחצולם: מר א. ברכה, ראש מחלקת הצוות ור'ב' חובל שמואל יחזקאל.

הערב ילך עם אשתו לקולנוע. בשביל היומיים-שלושה שנסל כחופשה עוד אין לו תכניות.

אח"כ יעלה שוב לאניה. כדי לברוק אם העבודות שהשאר מבוצעות כהלכה. בשביל לטמור על רכוש יקר כמו "הר גלבוני" צריך הוש של אחראיות. ליטין בן מוחא יש הרבה סן התכונה הזאת...

משהו חסר אצלך? — אמרנו בחיך לדני רונצווייג. כשאנו מצביעים לעבר הכתלים בתאו, שצילומי נערות אינם תלויים עליהם. אני לא צריך את הדבר הזה! — משיב בחצי הייך, כשאשתו תולה בו עינים אזהבות-איהבות.

רקע: עשר שנים על הים. בהפסקות. כל הזמן על אניות "אלי"ס". ההפלגה הארוכה ביותר נמשכה תשעה חדשים. אבל אז עוד לא היינו נשואים.

תפסיק לשאול שאלות מרובוקטיביות — מוסיף קצין-המכונות של "הר גלבוני" לחיך, כשאנו שואלים את אשתו אם היא אינה סובלת מ"העדרויות" הממושכות של בעלה.

כל אשת ימאי סובלת. זו עובדה שאין לשנותה. — היא משיבה.

לדעת דני, יש יתרון בהפלגות ממושכות על הים, מבלי שנעצרים כל יום-יומיים באיזה נמל. ככה נוצר סדר חיים שלי. אפשר לעשות דברים מהיך לעבודה. ללמוד, למשל.

לפני שנים אחדות החל ללמוד באוניברסיטה סקסטית הנדסת מכונות. הוא לא סיים את לימודיו ועתה הוא חוסך כדי שיוכל לקבל סוף-סוף תואר מהנדס מכונות. בינתיים הוא מאושר סן העבודה. מה עוד שהמכונות בסדר ואין בעיות מיוחדות. גם

כן. היתה הרבה עבודה. כשעבדתי בפעם הראשונה על "הר גלבוני" היתה כמו יאכטה. אבל כשהורתי מצאתי הרבה הנונה והייתי צריך להתחיל הכל מאלף. עד עכשיו אני מעביד את החברה בצביעה ובהסרת החלודה. שתהיה כמו יאכטה טוב".
 הנוסיעה לא היתה כל-כך מענינת. קורפוס כריסטי היא הוד מנופה. יותר קטן מבאר-שבע ויש בו פחות אניות מאשר באילה. אל תחשוב שזה כל כך טוב. אחרי שמפליגים כל כך הרבה בים, רוצים החברה להשתעשע, ובקורפוס כריסטי רק כמה בארים עלובים. אבל מה? — יש בזה גם צד חיובי: החברה לא מבזבזים את המשכורת. ישנם נמלים שהכסף נמס בין האצבעות, ואז זה גרוע. קורפוס כריסטי לא היתה נמל כזה.

על רצפה התא מונחות כבר התבילות המיועדות הביתה: אני אומר לך את האמת, הרבה על טחנות נוצצות איני מבזבז. מה שאני קונה זה בגדים לילדים ולאשה. וקונסרבס. צריך להסוך בשביל מתר.

איך ידעה אמא שכבר הגענו? — שאלה טובה שאלת. מוריס בלטן. אתה חושב שישבה לה בחיבוק ידיים בבית. ממתינה עד שתדפוק בדלת? עוד צעיר אתה. הי האל! אמא הטובה הלכה לחברה והתענינה שם. אח"כ ירדה לנמל והיכתה בקוצר רוח.
 לאמא היתה סיבה טובה להיות חרדה: זו ההפלגה הראשונה של בנה בן ה'16 והצי. לא שהלילה מתנגדת היא לעבודה בים. אם הוא הפך בכך — למה לא? הוא לא היחיד שמפליג באניות. במשפחה בלבד. יש כשלושה קרובים שגם הם מלחים.
 לכן כשבא מוריס הביתה לפני מספר חדשים, וסיפר לה שבנוער העובד סידרו לו עבודה באניה, ברכה אותו. אבל ביקשה ממנו להזהר...

גם כשעת העגינה בחיפה תהיה לי עבודה של החזקת המכונות" — אומר מוכנאי שני דני רונצווייג, אבל בערבים יוכל להפגש עם אשתו הנאה, חנה.

כך עלה מוריס בלטן. יליד תוניס. להפלגתו הראשונה כגליי בוי" (נער משק).

גענועים? — בטח איזו שאלה. התגעגעתי לחיפה ולמשפחה, ועוד איך! אבל זה לא יפריע לי להפליג שוב. לא, לא באניה זו. אולי אעבור לאניה אחרת של "אל ים", מפני ש"הר גלבוני" יוצאת עכשיו להפלגה ארוכה ואני לא רוצה להסדר לזמן כה ממושך סן הבית. כבר בראשית עבודתי על הים.

— נו, בטח! — מוסיפה האם — הוא צריך לראות את האמא המתגעגעת שלו, לא?.

שמה בלב. ראו, כמה נהנה מיכאל הקטן ממחוק המסתחות שקיבל מאבא!

לסילביה היה, פוליטיים-גיבוי עם התינוק. גם לשרון היו עיסוקים רבים. הייתי קמה כל בוקר, מתרחצת ואוכלת ואחרי כן חושבת מה לעשות. למשל שצריך לצבוע היום. או הייתי לוקחת את ספר הצביעה ומציירת. או עושה שיעורים באנגלית... כן, בשנה הבאה כבר אלך לבית-הספר... והיו לי גם המון צעצועים לשתוק".

גבירה קטנה ומבודדת בין עשרות, זאביים, מגוונים וגדולים...

*

תראה, אתה כותב בשביל העתון שלנו? — מורץ אלינו עמנואל גרבלי — או מה אתה שותק? יש לנו בוטבה של סיפורים בשבילך? בכל אניה, המצא את המספר שלה. עמנואל גרבלי הוא אחד מאלו הממונים על מצב רוח טוב באניה: יוום מעשי הליצנות, מטפל ב"ירוקים", בקיצור, אחד כזה, שבלעדיו כל החיים על האניה משעממים.

אתה שומע? בהפלגה הזאת עלה על האניה איזה בחור חדש כדונקיימן, ואחד חדש, מוכרחים קצת לסדר אותו. זה כמעט חוק, או מצאנו בשבילו, עבודה מיוחדת. אמרנו לו: תראה, הביבי, אתה רוצה להרויח קצת כסף? הן הצד, חוץ מהמשכורת? ענה: למה לא? אמרנו לו: אנו צריכים אחד שיעשה את תפקיד "שמירת העיגול". זה כמו טראפיק ביבשה, מה עושה שומר העונן? — שאל הדונקיימן, תוכף הסברנו לו, אפילו שהמצאנו את העבודה הזאת באותו רגע. שומר עוגן צריך לכוון אניות שמתקרבות אלינו, כדי שלא תהיה התנגשות — אמרנו לו. הלכשנו אותו בחליפת כיבוי

ליד מעקה האניה כבר חמתין הצוות בקוצר רוח.

איש לבנה, עם מסיכת גז, זו התלבושת של השומר — הסברנו אתה התמודד בהרשום האניה עם מטאטא. תראה, אניה מתקרבת מימין הפשוט את היד האוחזת במטאטא כמד ימין. תראה שתי אניות תפשוט את שתי הידיים. הבחור הלך והחל למלא את התפקיד במשך חצי שעה. עד שהבטן מסס כאבה לנו מרוב צחוק..."

עמנואל גרבלי עדיין צוחק כשהוא נזכר כמחזה. אבל לנו הוא לא סיפר מה עשו לו כשעלה בפעם הראשונה על האניה...

באניה כבר גמרו אנשי המסס לבדוק את החדרים. לא מצאו שום דבר בלתי חוקי. גם המסטרה גמרה לבדוק את הניירות. להר גלבוע מתקרב הלאנץ' הנושא את שלם החברה. המביא עמו את המשכורות. כדאי לחכות בשביל זה?!

הנה רונצווייג וטוני בן מוחא לא יורדות אל הלאנץ'. גבי ג'ולי בלסן צריכה לחזור הביתה. לבנה, מורים, יש עוד משימה אחים שצריכים לספל בהם. סל התפוזים ריק עכשיו, רואים? — כדאי היה להביא.

בעוד שעה שעתיים ירד הצוות, ובמקומו יעלה הצוות הממליח. בעוד שלוש שעות יגיעו כולם הביתה. הר גלבוע המשיך להתנדנד על הגלים הקלים, עמוסה לעייפה ומצוחצחת...

כשתענון האניה בחיפה, יישאר עליה, מפני שצריך לבצע עבודות אחזקה, בערבים, כמובן, ירד לחוף, הביתה.

*

האם מעניין לטוט בקו כזה, שרובו שהיה בוט וכסאתה מגיע לנמל, או הוא נמצא במינה נידחת? — בשבילי, כן. מפני שהענין

שומר הטונג' בחליפת כיבוי-אש לבנה, כשהחברה מתפקעים מצחוק

שלי בא עם האפשרות לשהות יותר זמן עם בעלי, — אטרת גבי סילביה יחזקאל, רעייה של קברניט האניה השחום, שמואל. זו הפעם השניה שהיא מפליגה עמו, אך הראשונה מאז קיבל את דרגת רב-החובל, בנובמבר אשתקד.

כבר סן השם, אפשר לנחש כי משפחת הקברניט מוצאה מהודו. הוא — זקוף, שחום ועדין-קול, כמוהו גם היא — זקופה, עדינה ולייפיה מוסיף ה"סארי" ההודי. ביתם בבנין הגדול של רמת-הדר, אולם עתה הוא ריק, מפני שהקברניט נטל עמו לא רק את אשתו, אלא גם את שרון בת החמש וחצי וישי בן שבעת החודשים. סילביה ושמואל, חוקים יותר באנגלית, העברית עוד צולעת במקצת, אבל שרון — הו, אני יודעת עברית! — אטרת היפהפיה הקטנה, שתשבור אל נכון לכבות הרבה בעוד עשר שנים...

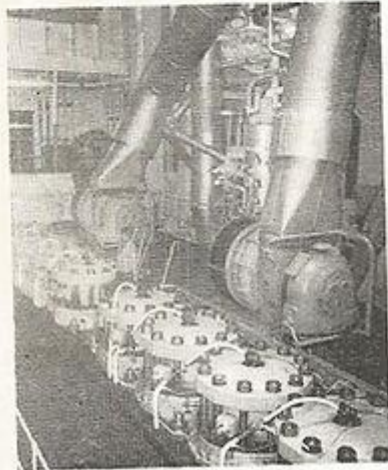

המסטרה והמכס כבר הלגו, כדי לעבור על הניירות, עוד שלב בדרך לירייה הביתה, אל החוף — נמתיים.

בטיחות באניה

בואי עקים

אפשר להשוות לגופו של בן אדם: אם הסיפונים שעל האניה הם השמה החיצוני של הגוף, הרי שחדר המכונות — הוא הלב. עכשיו תשאלו: למה בכלל לנו עושים את ההשוואה הזאת? מה זה? שיעור בביאולוגיה? ואנו נענה: לא ולא! יש לנו כוונה מסוימת שתיכף תשמעו אותה: מקובל אצל אנשי המכונות לטעון: "נג, אצלנו לא קורות כל כך הרבה תאונות ופגז'רים. רוב התאונות מתרחשות דווקא על הסיפון. אז למה, במחילה, לכלכל לנו את המוח?"

מראה כללי של חדר המכונות

בורג, ברחיה של פעולה שגרתית, במח" שבה שמיליון פעם לא קרה שום דבר ואין סיבה שבפעם המיליון אחת הוא יתרחש — כדי שאמנם יבוא האסון. הדברים הנכתבים כאן, לא באים ללמד אתכם מה זה חדר מכונות ואיך צריך לחיות בו. יתכן מאד, שאתם בקיאים בנור" שא זה הרבה יותר מאתנו. הכוונה היא פשוט להעביר "חוכרת" לתודעתכם. תוך כורת ששמה: "בטיחות".

בחלומות הסיוט שלנו אנו רואים את התמונה הבאה: בחור נחמד מזנק בעד לפתח חדר המכונות, ערום למחצה, מכ" נסיים קצרים, סנדלים אילתיים ומדלג במדרגות הצרות, שתיים-שתיים בבת אחת, מבלי להאחו במעקה...

אנו משוכנעים כי ב"מחלקת התאונות" איישים בשמיים, כבר יושב המלאך הלבילר הממונה על הרישום, ומותח קו אדום מתחת לשמו של אותו בחור עליו. לאמור: "מקרה אבוד! צפוי לשבירת רגל, או פריקת עמוד השדרה". יתכן גם — אנו ממש חוששים לומר זאת בקול רם: יתכן שאותו לבלר מרים שפופרת אל מחלקת

הטענה הזאת, יש לה באמת על מה להסתמך. באמת יש יותר תקריות על הסיפון. אפילו מחקר שנעשה ע"י משרד הבריאות הוכיח זאת.

אלא מאי? שכחו לרגע את האניה והשבו על גופכם. נסו להזכר כמה פעמים נחבלתם או נשרטתם או נכוותים בשטח החיצוני של הגוף. קשה לספור, נכון? עכשיו אמרו בכנות: האם הייתם מוכנים להתליף את כל החבלות והשריטות והכ" ויות בעד מחלת לב הגונה אחת? אנו בטוחים שתניעו בראשכם במרץ לאות: לא! למה? — מפני שמחלת לב אחת מסוכנת פי כמה וכמה מהרבה הרבה חב" לות בגוף.

אותו דבר באניה. תקלה רצינית אחת בחדר המכונות — בלב — עשויה להיות חמורה הרבה יותר מאשר כמה תקלות על הסיפון.

לכן, אל תקלו ראש — (הכוונה בעיקר אליכם המכונאים) — במצוות בטיחות בה" דר המכונות. זכרו, כאן מדובר לא רק בבטיחותכם האישית — ועל כך נרחיב את הדיבור — אלא גם בבטיחותה של האניה כולה. על כל אנשי הצוות שבה, מן הקברניט ועד נער הסיפון; ועל כל הרכוש הרב והעצום שבזכותו אתם מוצ" אים את פרנסתכם.

זכרו באיזו סכנה אתם עשויים להמצא אם חלילה תפרוץ אש, בשל קלות דעת של אחד מן המכונאים. אנו מקווים שכל מי שהלך להיות ימאי וצבר נסיון מעשי של יותר מכמה חדשים כבר צרוּרים באמתחתו הרבה ספורי-זוועה על נושא זה. ולכן, חבל לבזבו את היריעה הקצרה על העלאת דוגמאות.

מכונאים! אלו הותיקים והמנוסים, "זאבי ים ומכונה" משכבר הימים עליכם לדעת: בטחון עצמי זה דבר חשוב, אולם די בפירצה קטנה, בשכחה של סגירת

הטיפוסים שלך, מצביעים רק על אבחנה אחת, מר ברקוביץ, אתה בהריון.

— דני? דני! היכן אחת נערי?"

— בטור, בטור! מי קדם למי?"

אפילו מילימטר, במשך חודשים. אולם פעם בשעת סערה חזקה היא יכולה להתחיל להתגלגל, ושערו בדמיונכם גוש מתכת עצום זה, הנופל מלמעלה לקומה התחתונה של חדר המכונות!

שימו איפוא לב: כל חלק במקומו הקבוע, מחוזק ומיוצב.

מערכת החשמל בחלק מאניות „אליס“ פועלת לפי עקרון של טתח גבוה. בכל מקום אפשרי מודפסות אזהרות על כך, יתר על כן מתכנני האניה דאגו לבטיחות כמעט „אידיאלית“. אולם אעפ"כ איש אינו יכול לערוב לנו שבמקום מן המקומות לא ייפגם הבידוד ואז דיה נגיעה אחת כדי לעבור לעולם שכולו טוב. על המכונאים להיות דרוכים לכל תקלה בחשמל, לתקנה או להזעיק את החשמלאים.

כמה מילים על „לוח החשמל“ שהוא בעצם מרכז הפיקוד של מערכת החשמל באניה, ידוע לכולם שלחוף התא שמאתורי הלוח אין איש רשאי להיכנס, אלא בתנאי

חלופה לעיתים הפעלה נכונה של כל חדר המכונות, ומכאן של כל האניה. לכן, הכנאי סה אליו מותרת רק למי שהוסמך לכך ע"י המכונאי הראשי או אחד הקצינים. גם מי שרשאי לעבוד בו, חייב לזכור ולהחזיר את הכלים למקומם הנכון. בית מלאכה על ים, אינו בית-מלאכה שעל היבשה. בים אנו מתמודדים, גם האבירים במידה שהם חופשיים עשויים לטייל להם ואגב טיול אולי ינחתו על ראש אחד מא"תנו, או במקרה פחות חמור: על רגלו.

המומחים שתכננו את האניות דאגו לכך שלכל כלי יהיה מקום קבוע שעליו יחזק, כדי שלא יטייל. הם לא היו יכולים לדאוג שהימאי אמנם ישיב את הכלי למקום שתוכנן על ידם ודבר זה מוטל עליכם. בענין זה מדובר לא רק בכלים הנמ"צים בבית המלאכה, אלא גם בחלקי החילוף של המנוע הפזורים לאורך חדרי המכונות. בוכנה של מנוע השוקלת כמה טונות יכול להשאר במקומה, מבלי שתזוז

מסויימת אחרת ברקיע, ומבקש להכין מקום בשביל הבחור שצפוי לעלות „למעלה“ בקרוב, בקרוב מאד...

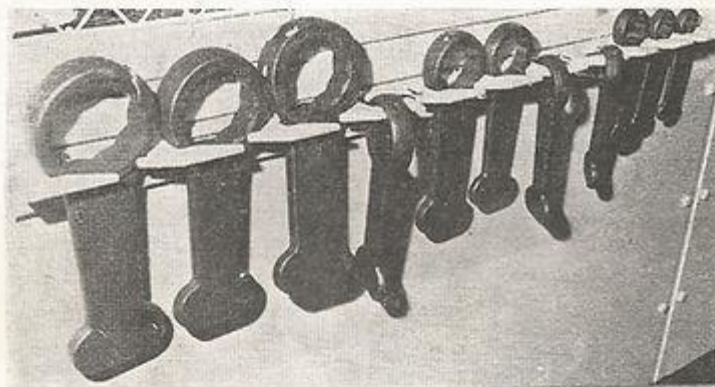
מכונאים! המלאכים למעלה עסוקים מאד. יש להם עבודה למעלה מן הראש. הבה נניח להם לאכול בשקט את הסנדוויץ של שעת השק"מ, ואילו מה שאתם צריכים לעשות כדי להקל עליהם הוא רק ביצוע של מספר פעולות: חדר המכונות אינו פלאזה שמשתופים בה ושולחים מבטים זבזביים אל חתיכות, חוך כדי הפגנת השרירים. לכן, חובה עליכם ללבוש בגדים שיכסו מידה גדולה ככל האפשר של עור-הגוף. חובה גדולה יותר היא להבנס לנעלים מתאימות שימנעו את סכנת ההחלקה על הרצפה המזוהמת בדרך כלל בשמן. לא סנדלים אילתיות, לא נעלי גומי או קרפ, בודאי שלא נעלים מסומרות.

הסטטיסטיקה של תאונות בחדרי המכונות מראה כי החלק הארי של תאונות במקום זה נגרם בשל התחלקות. זו אולי בעצם „המחלה המקצועית“ של חדר המכונות.

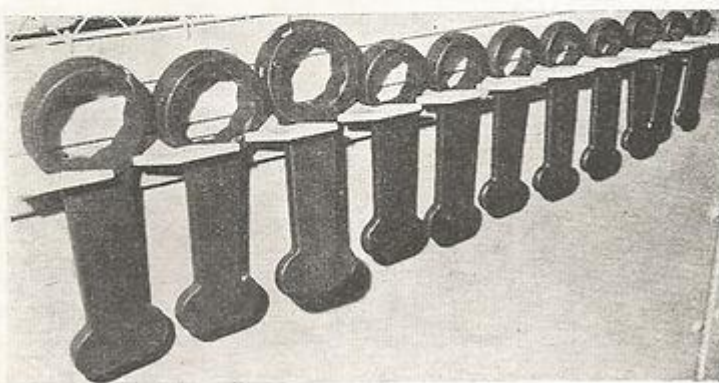
מלבד הנעלה נכונה, דברנו גם על ביגוד נכון. באניות „אליס“ המונעות במנועי דיזל סכנה של כויה כתוצאה של מגע חלק של הגוף הערום בחלקי מכונות — קטנה יותר מאשר באניות קיטור. למרות זאת, תמיד יוכל למצוא איזה חלק לזהם-מלובן של המכונה את בשרך, ולהש"איר בו סימן הגון מלווה בכאבים לא נעימים כלל וכלל.

כדי למנוע את איום התחלקה המסכן אותנו, נקפיד על כך שתמיד יהיו מעקות המדרגות מחוזקים היטב וברגיהם סגורים עד הסוף. לפעמים קורה שמפרקים באחד הנמלים מעקה זה או אחר ודוחים את הרכבתו עד אחרי צאת האניה לים, „כשיהיה זמן“. זאת אסור לעשות. פרקת מעקה — הרכב אותו טוב, מיד.

אולם הגורם שימעיט פחות מכל סכנה זו הוא פשוט ביותר: השתדל שלא ימצא שמן על הרצפה. תפקידם הראשוני של אנשי המכונה לנקות כל שלולית המצטברת פה ושם. כך לא רק תמנע החלקה שלך או של אחד מחבריך, אלא תמנע גם סכנה של שריפה באניה, שהיא אחת הדברים הנוראים המתרחשים בלב-ים. הלאה: בית המלאכה. פה מבצעים את כל החיקונים שיכולים להעשות ע"י הצוות. בהפעלה נכונה של בית המלאכה,

לחפזה: לא נכון. הימאי שהניח כך את המפתחות, עלול לגרום חבלה לעצמו או לאחד מחברייו לחסה: נכון. כל כלי צריך להיות מונח במקומו; אחרת הוא עשוי ל„טייל“ ולנחות על רגלך

שהוא מוסמך לכך. כאן מדובר בביקוח נפש ממש. לתא יכנסו אך ורק החשמלאים והמכונאים המוסמכים לכך. המשאבות, המכונות, דודים בחדר המ' כונות — כולם פועלים על עקרון של לחץ.

כדי למנוע סכנה זו הותקנו שסתומי בטחון שנועדו למנוע עליית הלחץ מעל למותר ועל המכונאים מוטל לדאוג לתקיר נותם של שסתומים אלו שבזכותם עשויות להימנע צרות רבות לאניה.

לגלגל המתניע את המנוע וכמו כן המ' ווסת את מהירות האניה בהתאם להוראות הניתנות. "מלמעלה" — ישנם בטחונות שימנעו שינוי מצבו עקב תנועה לא מכוונת או התקלות של אחד המכונאים בו. עם זאת, ישנם כמה מצבים שצריך להיזהר בהם מפני תקלות. למשל בזמן שמשתמ' שים ב"Turning gear". אם תסובב את גלגל המתניע, עשויים גלגלי שיניים וח' לקים אחרים של מערכות שונות להפוך לדייסה של רסק מתכת. חובה לתלות שלט על הגלגל המזהיר על מצב זה.

נוהגים להשאיר את הידיות הפותחות וסוגרות את הברזים לכניסת ויציאת מי קירור לבוכנה. מכונאי העובר לידם יכול לדחוף לא בכוונה ידיות אלו וע"י כך להפסיק את זרימת מי הקירור ולגרום לנזק חמור. את הידיות צריך להסיר אר' פוא מיד אחרי העבודה ולתלות אותן במקומן הקבוע.

במהלך סיוורנו הוכרנו שני מקומות שרק אנשים מוסמכים רשאים לבקר בהם: בית המלאכה ותא לוח התשמל. גוסף עתה מקום שלישי: חדר הדודים. עד לכאן ייכנס רק האיש שנשלח ע"י קציני חדר המכונות. על איש זה מוטלת אחריות רבה. חימום יתר או הפעלה בלתי נכונה עשויים לגרום להתפוצצות הדוד ואף להתפוצצות האניה כולה או חלקים ממנה. אסור לו להדליק את האש בטרם ישתכנע שיש מים בחלל הדוד ואין גאזים מסוכנים בחלל השריפה. כמרכון, צריך להקפיד באופן קבוע על שמירת גובה המים הרצוי והמותר.

פה ושם "פזורים" באניה כבלים ושרי' שרות שמסתייעים בהם להרמת חלקים כבדים. צריך להקפיד שלא יהיו חופשיים אלא קשורים היטב למקומות שנועדו לכך. כבל כזה כשהוא מתעופף בשעת סערה, יכול לפגוע בכ בצורה כזו שאח"כ תצטרך לאסוף איזה חלק מגופך מן הרצפה. זה"י רות, איפוא!

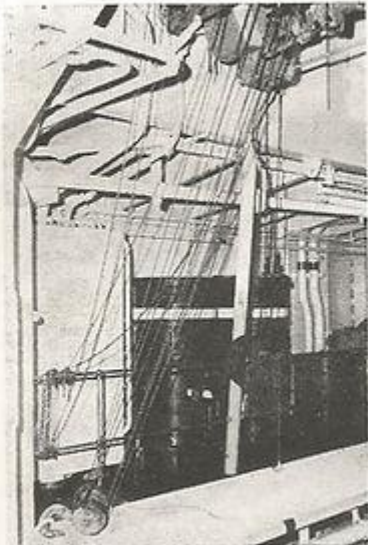
זה הכל בעצם. ייתכן שהשמטנו פרט זה או אחר — אולם נדמה שהקפנו את רוב הנקודות המסוכנות. שימו אל ליבכם: מתכנני האניה "שברו את הראש" כדי להקטין ככל האפשר את סכנת הפגיעות אך עם כל רצונם אינם יכולים לערוב גם לתוצאות של איזהירות של המכונאי. כך, בסופו של דבר, תלוי אם אחרי שנכנסת שלם לתוך חדר המכונות — גם תצא ממנו שלם.

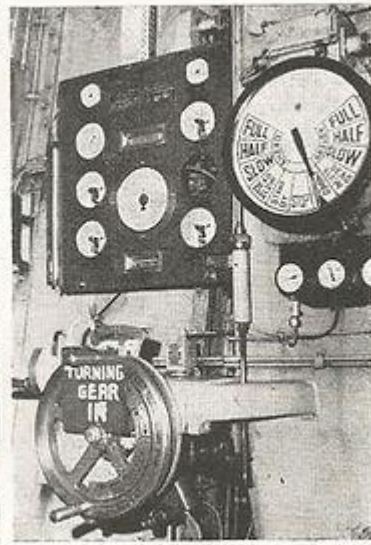
תאח החשמל באניות, אר"ים הוא גבוה. בלוח — אזהרה מפני חוטים ומגעים נגדיים. כל עבודות החשמל יבוצעו ע"י החשמלאי בלבד

במקומות שונים מונעות המכונות באמ' צעות תמסורת של רצועות. בדרך כלל הן מוגנות ע"י מעטה. עם זאת, קיימת אפשר' רוח שיד משתרכבת תיפגע על ידם. צריך להיזהר ולהניח ידיים רק סמוך למקום המוגן.

סירוש הדבר: אם יהיה הלחץ נמוך לא תהיה פעולתם תקינה — אך אם יהיה הלחץ גבוה מדי הם עשויים להתפוצץ. חלקים עלולים לעוף בתוך חדר המכונות לפצוץ את העובדים, להבל במכשירים ואף לנקוב חור בגוף האניה.

כבלים או ויז'ים חייבים להיות קשורים היטב ולא להתעופף באויר

שלט אזהרה מוצב על נגלגל המכונה, בתוך שמשתמשים ב"Turning gear".

הטיול לגליל

עובדי האניות של "אליים" מטיילים בעולם הגדול. עובדי היבשה של החברה מסתפקים, בינתיים, בטיולים וכשתיים בתחום המדינה. בהג הפמה ערכו טיול מרשים לגליל העליון והתתון ובכלל זה ביקרו בעמק החולה וליד ערוץ הירדן. בתצלום אנו רואים אותם הוצים את הירדן מורחה על גבי גשר הקרוי "גשר הפקק" — משום שבנקודה זו היה הפתח לניקוז עמק החולה לפני ייבושו.

El-Yam employees on Passover trip to the Galilee.

עובדי "אליים" בעת הטיול לגליל.

חבשות "אליים" הן

תערוכת־הים

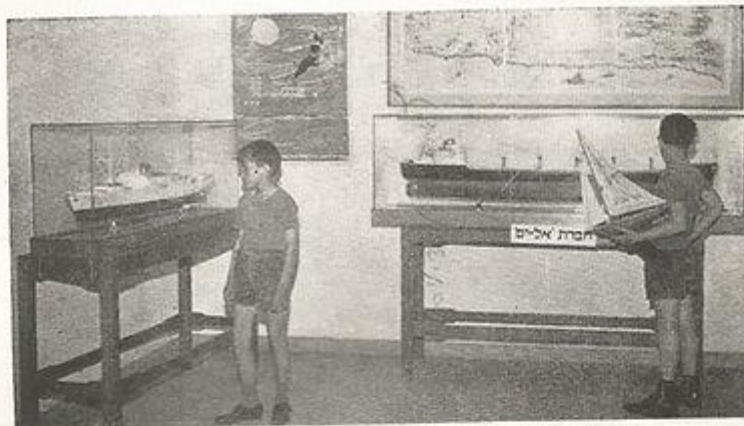
ריחו של הים הגדול, החובק יבש שות ואיים, אשר אין סוף לטימו ולאופקיו, נדף זה לא מכבר מבנין מוזיאון תל־אביב. באולמותיו נערכה תערוכת "הים", המבקשת להביא בפני ציבור המבקרים ילדים, נוער ומבוגרים — את אפס קצהו של מי שבעק הקרוי ים.

בתערוכה זו, ככלל תערוכה דומה, אפשר, כמובן, להביא רק כמה רסיסי טיפות מן הים הגדול וכל אשר בתו כו נעליו. וזה מוכא שם בעזרת תצ-לוטים וציורים, מפות וחבלים, רשתות ודגים חיים, צדפים ופוחלצים של עופות־ים טיפוסיים.

הכרות הספנות הישראליות והלק מאלו הפועלות בישראל מייצגות עצי-מן כתצלומי ודגמי ספינותיהן, כאחד האולמות יחד מקום נכבד גם לחברת "אליים", המציגה את דגמי "הריסיני" ו"הרינלעד".

תעלה: תצוגת "אליים" בתערוכת הים.
Above: El-Yam display at Sea Exhibition held at the Tel-Aviv Museum.

חלק מ.תערוכת הים שנערכה במוזיאון תל־אביב. (מימין).
Part of Sea Exhibition at the Tel-Aviv Museum. (Right).

ביקור נימוסין אצל ראש העיר

ראש עיריית תל-אביב—יפו, מר מרדכי נמיר, הוזמן את מרדכי קופר, קברניט האניה א/מ, תל-אביב"ב כאורח לשעה קלה, עם קבלת הפיקוד על האניה זו טקודמו כקברניט יהודה שטארק.

מר נמיר העניק כהודמנות זו למר קופר את סמל העיר תל-אביב וכן את אלכוס העיר. קברניט, תל-אביב"ב התם את שמו בספר האורחים ונתן בקש להביא לצוות אנייתו את ברכת העיר.

צ'ינואים

נ. קופר, קברניט א/מ, תל-אביב"ב, מפגל את סיכת סמל העיר מידי ראש העיר תל-אביב, מר מרדכי נמיר.

M. Cooper, Master M/V "Tel-Aviv" receiving emblem of Tel-Aviv from Mayor M. Namir.

ג'יפים ב.תפוזרת"

ג'יפים ב.תפוזרת- הוטענו לאהרונה על האניה א/מ, הר-גלבוע, כשהם מיועדים לייצוא לקולומביה, ג'יפים אלה, שיוצרו במפעלי א. אילין תעשיות בחיפה, ייפרקו בנמל קרטנינה בקולומביה. לאחר הטענת הג'יפים — 526 כמספר — נערכה על הסיפון בסיכה צנועה בה השתתפו שר האוצר המסחר והד"ר תעשיה מר פ. ספיר, מר א. אילין, מר י. רגנאטי וקהל אורחים בן 80 איש.

שר האוצר, המסחר והתעשייה, מר פ. ספיר, סוקר את הג'יפים שהוטענו על סיפון א/מ, הר-גלבוע, בעת חגיגה שנערכה על האניה לציון המאורע. Minister of Finance, Commerce & Industry, Mr. P. Sapir (second from left) inspecting Jeeps on M/V "Har Gilboa" during party held on board vessel prior to sailing to Cartagena.

מאלפת העובדה, כי בין האניות שהוז" מנו לייצוא חלק נכבד למיכליות בסדר גודל של 50 עד 60 אלף טון מעמס וכן 60-70 אלף טון מעמס, ויש גם מיכליות ענק בעלות מעמס העולה על מאה אלף טון.

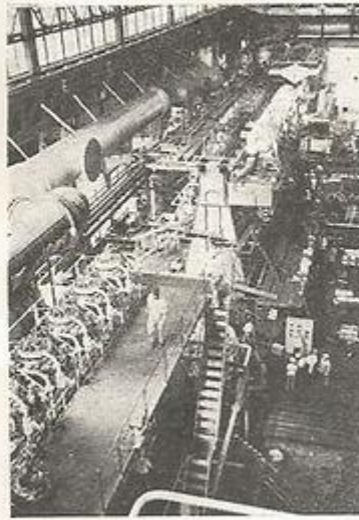
בשל המסיבות שהביאו את יפאן למע" מד המועדף של ספק היכול למלא את ההזמנות במועד מוקדם יותר ואף זול מכל שאר מתחריה, נתרבו ההזמנות עד כי הצר המקום במספנות הקיימות של ארץ זו. כדי להתגבר על כך, מתכננות החבר"רות הגדולות לבנות אניות הקמת מספנות חדשות שתוכלנה לבנות אניות ענק בע" לות מעמס שבין מאה למאה וחמישים אלף טון. בין החברות הללו נמצאת "היטאצ'י שיפבילדינג אנד אנגינירינג", "אישיקאר איימה"הארימה הווי אינדוסטרי" (שזה עתה קיבלה הזמנה לבניית שתי אניות בעלות מעמס 152 אלף טון כל אחת) וכן "מיטסובי שיפבילדינג אנד אנגינירינג", שכבר החלה בהקמת המספנה החדשה שלה. מצפים, כי המספנות החדשות תופ" עלנה כבר בשנים 1965/64.

כדי לקיים בידם את היתרון של ראש ספקי האניות בעולם, וכדי להמשיך ולייצר את האניות במחירים מולים, מעיינים עתה היצרנים היפאניים כבר כיום להר" חבת חברותיהם על ידי מיווג של כמה חברות לגוף גדול וחזק. ואמנם, מתנהלים כבר דיונים מתקדמים בכיוון זה בין כמה וכמה חברות.

ההיסטוריה של בניית אניות ביפאן החלה עוד בשנת 1855 כאשר תוכנן בנינו של בית יציקה שיוכל לעסוק גם בחיקון אניות. לצורך זה קיבלו היפאנים סיוע הולנדי ובית היציקה נפתח לפעולה בשנת 1861, אחרי עבודת בנין שנמשכה 4 שנים. המיבדוק הראשון ביפאן הושלם כבר בשנת 1879 ומזה הבנייה הראשון הוכנס לשימוש בשנת 1906. החברה "מיטסובישי שיפבילדינג אנד אנגינירינג קומפאני" היא היורשת של המספנה הראשונה ונמ" נית כיום עם גדולי בוני האניות בחבל.

בעוד שתעשיית האניות ביפאן עוסקת בשכלול ייצור חדישות ומשוכללות, אין היא מזניחה את שטח המחקר והנסיונות המדעיים. וכך היא מקיימת מיכלים לב" דיקת גוף האניה בתנאי לחץ גבוה. נע" רכות בדיקות בחום גבוה ומבקשים לח" קור גם את כושר עמידתו של החומר בתנאי לחץ שונים. כן נערכות בדיקות

שונות, המיועדות להגביר עוד יותר את האוטומטיזציה של התעשייה. חברת האניות "מאיורו שיפבילדינג אנד אנגינירינג קומפאני" היא החברה

בית המלאכה לחנוטי דיזל במספנות האיורו

טיפוסית לבניית אניות ביפאן. המספנה שלה שוכנת בעיר מאיורו. על חוף הים היפאני כ-100 ק"מ צפנית לעיר קיוטו, בירתה העתיקה של המדינה. בשנה זו מעסיקה החברה כ-3000 עובדים. נמל מאיורו נחשב לאחד הטובים

שבנמלי הים הטבעיים של יפאן. עד לשלהי מלחמת העולם השנייה, השתמשו בו כוחות הצי היפאני, אולם עם תום הקרבות, הוע" בר הנמל לשימוש של בוני אניות חדשות. גם מיכני הנמל שעל החוף שימשו בעבר את הצי הקיסרי היפאני, ועם פינוי הכוחות הצבאיים יכול היה לקלוט את מיכני התעשייה האזרחית.

מאיורו עשה לעצמה שם של מתכ" ננת ומחדשה נועזת עוד מן הימים כאשר בנתה בהצלחה רבה משחתות למען הצי היפאני. הנסיון שנרכש אגב כך מנוצל עד עצם היום הזה, ומספנה זו בונה בהת" מדה אניות סיור קטנות לשירות הצי היפאני החדש. אולם עיקר תעסוקתה של החברה מקורה בבניית אניות לייצוא, אניות ציבור, אניות סוחר שונות ומי" כליות שונות. בתקופה זו בונה המספנה שתי אניות ציבורת בעלות מעמס של 42.700 טון כל אחת עבור חברתנו.

למספנה זו יש כיום די תעסוקה כדי להעסיק את כל עובדיה למשך שנתיים וחצי הקרובות, ולכן ברור שהמראה של פעילות עד למאוד.

בנוסף לבניית אניות, בונה חברת המספנה הוא של מקום עבודה ער ושוקק מאיורו — לפי הסכם עם חברת האחים סולצד — מנועי דיזל בעלות 20.700 כוחות סוס וכן מנועי דיזל אחרים. המס" פנה מייצרת גם ציוד כימי, מפעלים פטרו" כימיים, גשרים, רכבות, ציוד צבאי וכו'.

כך, מגדלים" אניה במספנות האיורו ביפאן

פתרון חשבון מג 6

מאונך: (1 גוישטל: 6) גיון קבוט: (12)
 חד: (13) חרקירי: (14) שריון: (16) שוט:
 (18) הר: (19) משלהב: (21) רע: (22) וינה:
 (24) טוקיו: (25) נר: (26) בדל: (28) ארסדה:
 (30) נר: (31) קו: (32) הכרזה: (34) דין:
 (37) קט: (38) קישון: (42) מורה: (44) לי:
 (45) לבגון: (47) תן: (49) יום: הגיון: (52)
 בוליבר: (54) מר: (55) לינקילן: (56) בלבואה.
 מאונך: (1) נחשון: (2) ודוי: (3) שח: (4)
 טרה: (5) לקוט: (6) גרסק: (7) וישי: (8)
 קשה: (9) ברבור: (10) וי: (11) טורנדו: (15)
 נערה: (17) טנבור: (20) לו: (23) חד: (27)
 למה: (28) אשד: (29) מקנזי: (30) נכטיגל:
 (32) הקלה: (33) זבלון: (35) ים: (36) החמרה:
 (38) קן: (39) יובל: (40) שגון: (41) נתיב:
 (43) רומא: (46) בנק: (48) נבל: (51) יי:
 (53) רב.

כפרס בן 10 הדולאר זכה הפעם
 אברהם משעלי מהאניה „הר-
 כרמל“. ברכותינו, אברהם.

פתרון לחידון „אלים“ מס. 6

345
 259
 3105
 1725
 690
 89355

האימרה: „נשים ואניות צריכות
 תמיד תיקון“.
 פלאוטוס.

יוסף בן שושן	יצחק מיליטנו
אבנר נתנאל	שמואל בירנבאום
דוד חלויה	נחום ננס
מרויס גרופר	יצחק עמר
אברהם שוסטר	וורקיו דטריגיאן
מיליפ הופשטטר	יעקב גבעתי
רחמים מורחי	מיכאל בניסטי
משה מנור	יהודה שרמן
ולטר לוון	יצחק קולו
מיכאל אמיר	יוסף לורוב
חיים צרפתי	אשר לוי
מיכאל כהן	יוסף מורחי
דניס יורדן	גורג' ניוגבורן
יעקב לוי	איתן כץ
אליהו אוברמן	שלמה אביקור
מנשה שם טוב	יצחק יפרח
נחמן סגל	יעקב אלבו
יצחק אלבאום	יצחק לנדברג
שלמה קומט	גבריאל פרץ
יואל רגר	ברציון רבי
ינקו סן-אבא זייד	ג'ון אשמן
דניאל כהן	נחמן סגל
שלום אדיקה	משה מסינה
עדי עדווי	יצחק בירנברג
ברוך פישמן	יוסף לור
שמעון אלמוג	אביעזר קורח
משה סויס	אלפרד סבג

מגדרון

תעודות סמיכות נמסרו לאחרונה לימאים
 הבאים.

„הר סיני“

ניורא מחטר — מכונאי שני

גדעון פישמן — חובל שני
 אלכסנדר ניסך — מכונאי ראשון
 שמואל ממן — מכונאי שני

היתרי הפלגה הוצאו לימאים אלה
 לאחרונה. ע"י משרד החחבורה.

„הר סיני“

שלמה שלם — חובל שלישי
 אהרן פונקמוטר — מכונאי רביעי

„הר תבור“

אורי זואל — חובל שלישי

יאשיהו כהנא — חובל שלישי
 מאיר לנזל — מכונאי ראשון
 שמחה לכטמן — מכונאי שני

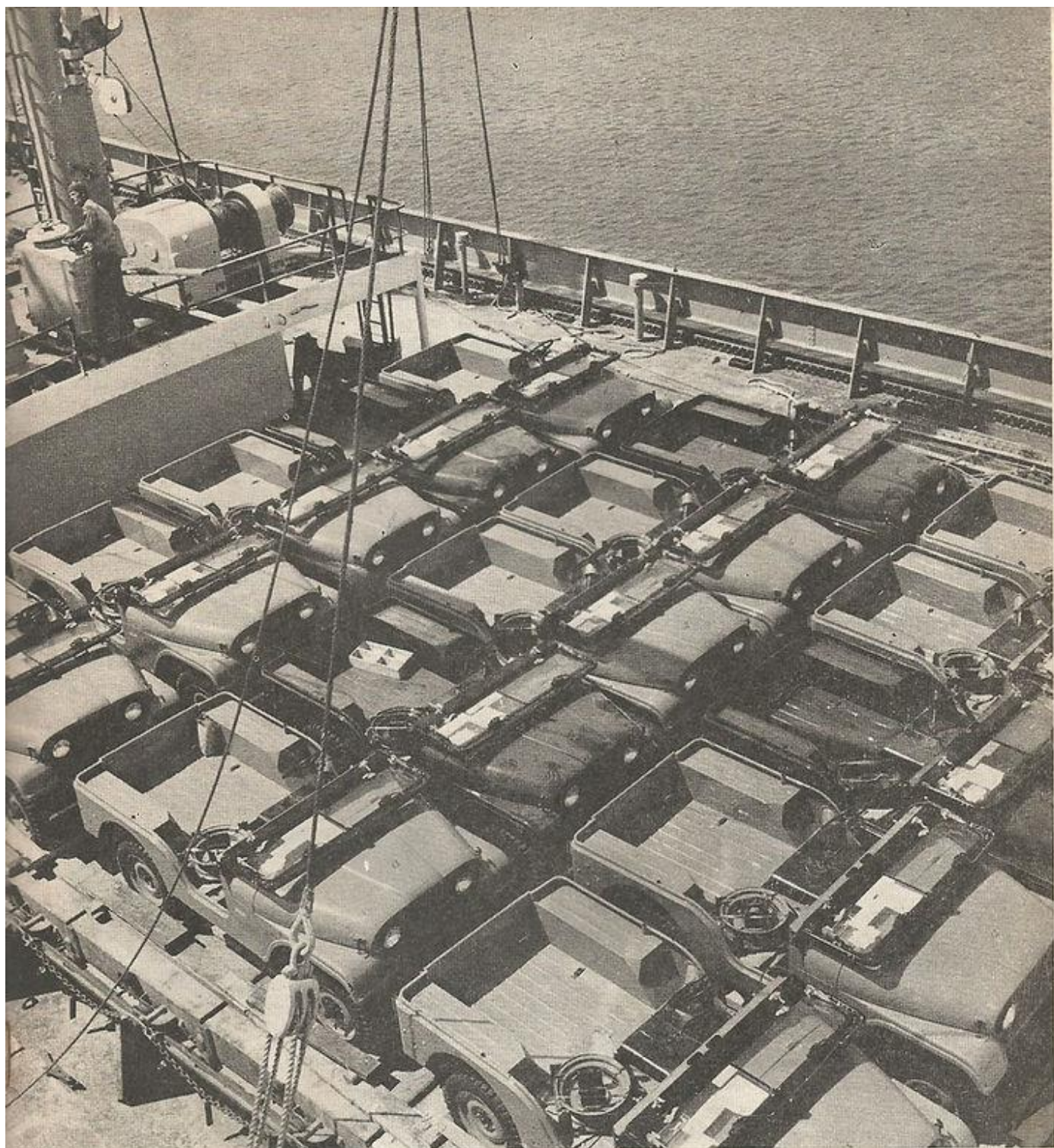

מה נשמע?

החברה החליטה לעזור לילדי עובדיה
 בים להצטרף לקיטנת הקיץ בטבעון. של
 ילדי הימאים" המאורגנת ע"י האיגוד
 הארצי לימאים.

מלת סוף

לסלומון נגר — ברכות מאליסות ליום כלי
 לותיד
 מוניק (זהר) כהן חמסי — ברכותינו לנשואין
 להנס מיץ — שפע ברכות להולדת בתך
 שלום סלם — ברכות להולדת הבת

Jeeps loaded on board M/V "Har Gilboa" for shipment to Cartagena, Columbia.

הטענת ג'יפים על א/מ "הר-גלבוה"
בדרכם אל נמל קרטגינה, קולומביה.